

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 13. januar 2020
Sagsnr.: 2020-0035-0189
Dok.: 1809286

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål Q fra Folketingets Retsudvalg stillet den 25. november 2020

Samrådsspørgsmål Q:

”Vil ministeren på baggrund af artiklen ”Danske fængsler bliver fyldt til over randen næste år”, bragt i Berlingske den 24. november 2020 redegøre for, hvad vil regeringen gøre for at nedbringe overbelægningen i de danske fængsler og arresthuse, som ifølge artiklen står til at nå et historisk niveau i 2021, herunder om regeringen vil støtte Dansk Folkepartis forslag om løn under uddannelse til dem, der uddanner sig til fængselsbetjente?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Svar:

[Indledning]

Tak for ordet. Og tak til spørgeren for det relevante samrådsspørgsmål.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at kriminalforsorgen i øjeblikket står i en udfordrende situation. Det skyldes særligt to ting: 1) der mangler pladser, og 2) der mangler ansatte.

[Uddybning af udfordringer]

Lad mig uddybe det lidt, inden jeg nok skal redegøre for, hvad regeringen så har tænkt sig at gøre ved det.

Tilbage i 2017 blev der indgået en ny flerårsaftale for kriminalforsorgen [V, LA, K, S, DF og efterfølgende tiltrådt af SF, R, Alt. og NB].

Et væsentligt element i den aftale var, at der skulle lukkes en række fængsler, for eksempel Vridsløselille, Hjørring Arrest og Tønder Arrest. Vurderingen på det tidspunkt var nemlig, at der var for mange fængselspladser. Nu står

kriminalforsorgen desværre i den omvendte situation, hvor der ikke er pladser nok.

Den seneste opgørelse fra kriminalforsorgen viser, at der i 2020 var en gennemsnitlig kapacitetsudnyttelse på lidt over 100 procent, og prognosen for 2021 viser, at belægget forventes at stige yderligere til knap 104 procent.

Det er svært at pege på en enkelt grund, der er skyld i, at belægget er steget langt mere end forudsat. Strafskærpeiser er naturligvis en af årsagerne, men belægget påvirkes også af en række andre forhold. Det kan for eksempel være udviklingen i politiets aktiviteter.

Det høje belæg udgør en stor udfordring for kriminalforsorgen – ikke kun for de indsatte, men også for de fængselsbetjente, der er ansat til at passe på dem.

I værste fald kan en situation med overbefolkede fængsler udgøre en sikkerhedsrisiko for vores medarbejdere i fængslerne. Hertil kommer, at vores fængselsbetjente har mindre tid til at fokusere på forebyggende arbejde med den enkelte indsatte.

Udfordringen med kapaciteten i de danske fængsler og arresthuse hænger altså tæt sammen med fængselsbetjentes arbejdsforhold.

Det leder mig videre til den anden udfordring, nemlig bemandsingssituationen.

Her ser vi desværre et billede, hvor kriminalforsorgen i de seneste år har haft en *nettoafgang* af fængselsbetjente [det vil sige, at der samlet set er stoppet flere fængselsbetjente, end der er startet].

Når regnestykket gøres op, står vi altså i en situation med *færre fængselsbetjente til flere indsatte*.

Det er en uholdbar situation, som jeg ser med stor alvor på.

[Initiativer med fokus på belæg og kapacitet]

Regeringen og jeg deler altså spørgerens bekymring for de nuværende forhold i de danske fængsler.

Hvad har vi så tænkt os at gøre ved det?

For det første har regeringen allerede taget en række initiativer til at håndtere overbelægget i de danske fængsler samt manglen på fængselsbetjente.

Sidste år afsatte vi ekstraordinært en merbevilling til kriminalforsorgen, og med dette års finanslov tilførte vi yderligere ca. 95 mio. kr. til kriminalforsorgen.

De fleste af de midler vil gå til løn til vores fængselsbetjente, som hver dag knokler for at sikre driften af landets fængsler og arresthuse.

Men pengene vil også skulle bruges til at åbne flere fængselspladser i de kommende år. Det er forventningen, at der inden udgangen af 2023 kan åbnes op mod 300 nye pladser.

Helt konkret skal der sættes gang i en udvidelse af tre arrester og ét fængsel. Derudover vil regeringen sætte gang i forberedelserne til yderligere udvidelser i Søndre Omme Fængsel og Nyborg Fængsel. Det kan forhåbentlig være et skridt på vejen til at afhjælpe manglen på fængselspladser.

Dertil kommer, at kriminalforsorgen i slutningen af sidste år iværksatte en række akuttiltag, der skal forbedre den nuværende situation i kriminalforsorgen her og nu.

Ovennævnte tiltag har været helt nødvendige, men de løser ikke de strukturelle problemer, som har vokset sig store over en årrække i kriminalforsorgen.

Derfor er regeringen for det andet i gang med at gøre sig nogle overvejelser om grundlaget for en ny flerårsaftale for kriminalforsorgen.

Jeg vil gerne løfte sløret for, at det for regeringen bl.a. vil være helt centralt, at vi i den proces:

For det første sikrer flere fængselspladser – så vi modsat den tidligere flerårsaftale får flere og ikke færre pladser.

For det andet tager skridt til at få uddannet flere fængselsbetjente ved bl.a. at se på deres arbejdsvilkår.

For det tredje styrker sikkerheden i fængslerne – både for de ansatte og for de indsatte, som oplever trusler eller vold fra andre fanger. Der skal vi sætte hårdt mod hårdt.

Endelig skal vi for det fjerde styrke det resocialiserende arbejde, så flere bliver løftet ud af kriminalitet.

Det vil jeg drøfte nærmere med partierne ved de kommende flerårsaftaleforhandlinger.

[Løn under uddannelse som fængselsbetjent]

Det leder mig frem til at besvare den anden del af samrådsspørgsmålet, nemlig om fængselsbetjente skal have løn under uddannelse.

Uddannelsen som fængselsbetjent varer i dag tre år. I 10 måneder ud af de 3 år modtager eleverne SU. De resterende år og måneder modtager de en fast løn med mulighed for tillæg.

Ifølge den seneste fleråsaftale for kriminalforsorgen skal der gennemføres en generel revision af fængselsbetjentuddannelsen. Jeg har bedt om, at spørgsmålet om løn under uddannelse indgår i denne. Jeg forventer at modtage resultaterne af revisionen i løbet af første kvartal i år.

Når vi har det faglige grundlag at stå på, synes jeg, det vil være naturligt at drøfte dette spørgsmål som led i en ny flerårsaftale.

[Afslutning]

Som afslutning kan jeg kort opsummere: kriminalforsorgen står i en meget presset situation. Det gælder både inden for kapacitet, belæg og bemanning.

Der er allerede taget initiativer på den korte bane, men de løser ikke de grundlæggende udfordringer, som kriminalforsorgen står overfor.

Der skal et større genopretningsarbejde i gang, som vil tage tid og kræve prioriteringer.

Det arbejde håber jeg, at partierne vil bidrage konstruktivt til, når vi skal forhandle en ny flerårsaftale for kriminalforsorgen. Det skylder vi de mange ansatte i vores fængsler, som går på arbejde for at sikre vores alle sammens tryghed og sikkerhed.